

Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.
mevrouw mr. drs. M.C.G. Keijzer
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Namens de samenwerkende
gemeentes regio
Zaanstreek-Waterland

DATUM 13 maart 2025

ONDERWERP Consultatie wetsvoorstel schrappen voorrang statushouders sociale huurwoningen

Geachte mevrouw Keijzer,

Op 17 februari jl. maakte u namens het kabinet een wetsvoorstel bekend om voorrang voor statushouders voor sociale huurwoningen te schrappen. Gezien de krapte op de woningmarkt begrijpen we dat u zoekt naar mogelijkheden om de schaarste zo eerlijk mogelijk te verdelen. Maar deze maatregel, het schrappen van de voorrang voor statushouders op sociale huurwoningen, lost volgens ons het probleem niet op. Bovendien is er sprake van tegenstrijdigheid tussen diverse rijksmaatregelen waarbij we enerzijds geen voorrang mogen geven, maar anderzijds wel worden opgeroepen om zo snel mogelijk de statushouders onder te brengen. Alle 7 gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland maken graag gebruik van de consultatieronde om onze zorgen te uiten over de uitvoerbaarheid van dit wetsvoorstel.

De wetswijziging houdt geen rekening met de uitgangspositie van de meeste vergunninghouders

De uitgangspositie van de meeste vergunninghouders is om verschillende redenen anders dan die van andere woningzoekenden. De meeste vergunninghouders hebben nog niet de kans gehad om een sociaal netwerk op te bouwen dat kan ondersteunen bij het vinden van woonruimte. Tevens hebben zij niet de tijd gehad om wachttijd op te bouwen bij woningbouwcorporaties, gezien dit pas mogelijk is op het moment dat mensen hun vergunning krijgen. Ze kunnen zich dus pas inschrijven op het moment dat het direct urgent is, en niet vooruitlopend op de behoefte aan een woning. Daarbij zijn vergunninghouders inburgeringsplichtig, wat het in de praktijk moeilijk maakt om (fulltime) te werken. De kans dat het deze groep niet lukt om zelfstandig huisvesting te organiseren is dus groot.

Geen woonstabiliteit en problemen prestatieafspraken wooncorporaties

Een stabiele woonplek is een essentiële voorwaarde voor mensen om een zelfstandig leven op te bouwen, te kunnen starten met inburgering, onderwijs en werk en op die manier bij te dragen aan onze samenleving. Daarom geven we nu (op basis van rijksbeleid) voorrang aan kwetsbare groepen, waaronder statushouders. Daarbij willen we de Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling (AMV) ook apart benoemen. Uitstroom uit AMV-locaties wordt door de voorgenomen maatregel bijzonder moeilijk.

Zonder stabiele huisvesting neemt de kans op langdurige afhankelijkheid van sociale voorzieningen toe, dat is niet goed voor zowel de maatschappij als de statushouder. Ook ontstaan er problemen bij het maken van prestatieafspraken met woningcorporaties over het huisvesten van de doelgroep. Deze negatieve effecten komen terecht op het bordje van gemeenten. Wij hopen niet dat u hierop aanstuurt.

Opvang wordt onuitvoerbare dure taak

De maatregel die het kabinet voorstelt zal grote effecten hebben voor de opvangketen. Gemeenten blijven wél wettelijk verplicht om statushouders te huisvesten, maar de mogelijkheid om dat met voorrang/ urgentie te doen wordt ernstig belemmerd. Dat is tegenstrijdig en leidt bovendien tot een onuitvoerbare taak. Zonder de huisvesting van statushouders in sociale huurwoningen zal de doorstroom uit de opvang stokken. Het leidt tot overvolle opvangcentra (1 op de 3 mensen in de opvang zijn nu al statushouders), veel hogere kosten voor alternatieve vormen van huisvesting (als die al beschikbaar zijn) en meer daklozen. Dit zet de leefbaarheid en veiligheid in gemeenten onder druk en leidt tot hoge kosten voor de maatschappelijke opvang. Het aanvragen van Rijksmiddelen voor de tijdelijke opvang en huisvesting van statushouders in o.a. doorstroomlocaties is voor gemeenten complex, tijdrovend en kostbaar. Bovendien zijn de huidige middelen ontoereikend. Daarnaast vragen deze doorstroomlocaties ook ruimte en gaat dit altijd ten koste van woningbouw. Met het dreigende ravijnjaar in zicht zullen gemeenten niet langer in staat zijn om financiële tekorten op te vangen en tijdelijke huisvesting te realiseren. Wij dringen er daarom met klem op aan dat deze financiering structureel en volledig kostendekkend wordt, bij voorkeur via het gemeentefonds. Zonder deze structurele oplossing komt de opvang en huisvesting van statushouders ernstig in gevaar.

Inzetten op meer sociale huurwoningen

We zien dat de woningnood hoog is en dat er veel regulier woningzoekenden op een woning wachten. Daarom wordt in de regio Zaanstreek-Waterland hard gewerkt aan het toevoegen van woningen en worden er resultaten geboekt. De woningnood wordt echter niet veroorzaakt door een teveel aan statushouders, maar door een tekort aan sociale huurwoningen. De oplossing van dit probleem ligt dan ook daar: in heel het land meer sociale huurwoningen realiseren.

Hoogachtend,

Burgemeester Jan Hamming
Voorzitter regionaal BAO

Wethouder Harrie van der Laan
Voorzitter regionaal
portefeuillehoudersoverleg

Namens,
Gemeente Zaanstad
Gemeente Purmerend
Gemeente Edam-Volendam
Gemeente Wormerland
Gemeente Oostzaan
Gemeente Waterland
Gemeente Landsmeer